

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,80, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAL,
Nº 129.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

WAAROM „AANGEDAAN EN BEWOGEN.”

PRINS FRIEDRICH WILHELM TE ROME.

wachten.

De reis van Friedrich Wilhelm, Kroonprins van Duitsland, was de laatste en onder meer opzicht gewichtigste gebeurtenis in het Europa van 't jaar 1883.

Frankrijk, de Republiek, had zich vergrepen aan de regeest der Souvereinen: zijn plebs zijn regeeringshoofden hadden een Koning en gast, die het koninkrijk van een bezoek was komen brengen, metsmaad en vergulde ontvangen. De Koning van de Republiek hare schuld erkende; maar: „aan mij de wijk”, sprak de Deutsche Keizer. Wierom toog Friedrich Wilhelm, Kroonprins des Deutschen Rijks, het harnas aan. Toch niet met een leger van honderdduizenden Pruisen en Duitschers, niet tot over de grenzen van het overmoedige Frankrijk rukte hij voorwaarts. Zijn krijgsplan was even fijn en berekend als vóór een veertig jaren, en hij-zelf even zeker van de victorie als toen. In de korte reis langs Frankrijks oost- en zuidelijke grenzen over Italië en op de wateren van de Middellandsche Zee; gedurende die weinige dagen van hooge groetenissen en feestelijkheden te Madrid, vernederde hij als het nog dieper vernederd kon worden, het wufte Frankrijk de ziele, alsof hij nog eens zijn overvloedige schaven van Wörth, Sedan, Forbach en Sedan tot onder de wallen van Parijs had aangevoerd. Met belangstelling volgde Europa dien tocht; maar na het einde van de zegepraal verdiept men zich in gissingen over de toekomst, die den Keizerszoon weer in Berlijn zou voeren—totdat daar onverwachts de telegraaf wijd en zijd kwam aankondigen: Rome zou niet achter behoeven te staan bij Madrid, maar mogen deelen in de eer van het vorstelijk bezoek.

Nauwelijks was het verrassend nieuws, als elk ander bevestigd en onkend en ten slotte als officieel aangeschreven, of het begonnen vooral de Italiaansche bladen zich ongerust te maken. De Kroonprins komt dan over Genua naar Rome, zeide zij; met welk doel? Zal Koning Humbert en het Quirinaal, dat wel aan Leo XIII en zijn Vaticaan de eerste

eer van 's prinsen bezoek te beurtvallen?”

Er zijn oogenblikken, dat het kwaad geweten den schuldige te sterk af worden kan. Zoo ook hier. Daar is geen Rome, dan het Rome der Pausen. Geen jaren van geweld, van moderniseering, van politieke intriges hebben het tegenovergestelde de wereld nog diets kunnen maken. Spreek van Rome, en aanstonds staat vóór u het beeld van den Paus. Dit is zoo nadrukkelijk waar, dat de eerste, officieuze tijding van Friedrich Wilhelms voornemen om de Eeuwige Stad te gaan bezoeken ook in volle argeloosheid luidde: De Kroonprins gaat over Genua naar Rome en tot den Paus. Koning Humbert I kwam eerst op de tweede plaats in aanmerking!

Zeker, men heeft in de argeloosheid van dat telegram-Wolff onhandigheid gezien, en die onhandigheid weer ongedaan trachten te maken. Hoe het zij, geheel deze zaak gaf den Kanselier von Bismarck de volgende allermerkwaardigste woorden in de pen: „De diepzinnige beschouwingen, welke aan de Madridsche dépêche zijn vastgeknoopt, bewijzen dat we nog in het seizoen der politiek zijn waarin elk voorwendsel wordt aangegrepen om gissingen te maken. Waren degenen, die zich de voorlichters van het publiek noemen, ook maar in de geringste mate vertrouwd met de allereerste beginselen der internationale beleefdheid, dan zouden ze ook van vorstenbeleefdheid eenig denkbeeld hebben.

„Ongerekend de persoonlijkheidsvriendschappelijke betrekkingen, eischt de internationale hoffelijkheid, dat de Kroonprins, wanneer hij tweemaal zijn tocht over Italië's grondgebied neemt, een bezoek aan den Vorst van Italië brenge.

„Het is echter even natuurlijk, dat de Kroonprins, eens te Rome aanwezig, ook den Paus bezoeken, als den tweeden daár resideerenden Souverein, met wien wij in vrede leven.”

Het getuigenis hier is de laatste woorden verrat, dat er n. l. te Rome twee Souvereinen resideeren, is kostbaar, zoowel voor hen, die gelooven in de geestelijke Souvereiniteit des Pausen, als Vader, Leeraar en Opperherder van Christus' kuddes, tot de voleinding der eeuwen toe, en die tot bevestiging van

dit hun geloof de verzekering niet behoeven van den grootsten en machtigsten staatsman onzer eeuw, als voor anderen niet het minst, die met wegedeneering van het nut en de noodzaaklijkheid der tijdelijke Souvereiniteit, ook moeielijk meer konden gelooven in het feit, dat Humbert I te Rome naast een Leo XIII resideert, die door het machtigste rijk der wereld als Souverein wordt erkend en met wien het verklaart in vrede te leven. De Kanselier moet al een eigenaardige opvatting hebben van wat het zeggen wil: in vrede met iemand te leven! Het bezoek zelf van Friedrich Wilhelm bij dien Paus, die tevens Souverein is, werpt een helder licht over dien zaligen toestand van vrede.

Tot nog toe heeft voor ons de telegraaf alleen over dat bezoek gesproken. Zij verhaalde in echt telegrafischen stijl: De Paus heeft den Kroonprins minzaam en hartelijk ontvangen; de Prins was zichtbaar aangedaan.

Hier rijst de vraag: waarom aangedaan, en dat reeds bij de eerste ontmoeting?

Ongetwijfeld maakt de statige, bijna strenge figuur van Paus Leo indruk op al wie tot hem nadert.

Maar het hart van den Pruisen Hohenzollern, van den krijgsman, die op eigen wenk en bevel duizenden menschenlevens vóór zijn oogen laat wegmaaien—kon dat zoo eensklaps verteederd en aangedaan worden door de nadering en tegenwoordigheid van dien 72-jarigen grijsaard, gekleed in eenvoudige priester gewaad?

Maar de Kroonprins kende hem, die daar naderde; wist vóór wien hij daar stond! Leo de dertiende was een Souverein, beroofd van zijne staten, teruggedrongen in de hoofdstad zijns rijks, en zedelijker wijze opgesloten en gevangen in zijne eenig hem overgebleven woning—het Vaticaan.

Dit gevoelde de Hohenzollern, en ook hij moest zich schuldig erkennen aan dien roof, aan het leed en lijden van dien Souverein: Pruisen en zijn gezant von Arnim hadden in dat drama een meer dan dubbelzinnige rol gespeeld.

Maar er was meer. Tegenover dien ontroonden en toch nog altijd Souvereinen Vorst, was Pruisen op eigen bodem sinds jaren een kerkelijk-politieke strijd aan het voeren. De Paus is Opperpriester en Herder van 200,000,000 Ka-

tholicken; en nu had de Pruisische regeering 8,000,000 harer onderdanen aan die geestelijke rechtsmacht betwist. Scheuring en afval van Rome en den Paus, het middelpunt der Katholieke eenheid, trachtte zij aan te stoken; Bisschoppen werden verbannen; priesters gekerkerd; de kloosterorden opgeheven; staatspastoors aangesteld; wegens ongeloof en wangedrag afgezette priesters beschermd; het in den biechtstoel weigeren van de absolutie werd als strafbaar aangerekend voor de wereldlijke rechtbank; de liefdezusters werden over de grenzen gezet, en duizenden Katholieke geloovigen zagen zich van het heiligste waar hunne ziel, in leven en dood, naar hongert en dorst, gruwzaam beroofd. Welnu, al dat onnoemelijk lijden der Katholieke Kerk in Pruisen treft meer dan iemand anders het hart van den algemeenen Vader—den Paus. Zoo stond dan Prins Friedrich Wilhelm als voor zijn eigen slachtoffer, maar een slachtoffer, wiens zedelijke macht in dien strijd gebleken was, honderdmaal de ijzeren geweldige kracht van den Pruisen boven het hoofd gewassen te zijn; stond voor een slachtoffer, dat het goedrecht zijner zaak en zijner kinderen met moed en fierheid, met onwankelbare trouw aan Christus en zijn Kerk, tegen de geweldigste dwingelandij wist te verdedigen; stond, als de geesl der volkeren van de 19de eeuw, voor een anderen maar even machtigen Leo, als eenmaal Attila daar stond voor den eersten van dien naam in de vijfde eeuw.

Een vol uur duurde het geheim onderhoud. Wat daar gesproken werd?

Hoe die Paus-Souverein er den toekomstigen Keizer van Duitschland op gewezen zal hebben, dat er geen vrede bestaan kan onder de volkeren, zolang de heiligste en wettigste troon der wereld aan heiligschennis en roof blijft prijs gegeven!

Hoe die grijze Paus-Koning, uit liefde voor de waarheid en vaderlijke genegenheid jegens Friedrich Wilhelm, hem voorhield, dat hij te vergeefs op de slagvelden zijn bloed en leven zou hebben veil gehad voor Duitschlands macht en glorie, zoo de kerkelijk-politieke wetten in datzelfde Duitschland een struikelblok mochten blijven voor de innerlijke kracht en duur-

zame eenheid van dat Rijk!
Hoe, eindelijk en vooral, die Priester en Vader hem zal gebeden hebben voor de vrijheid zijner miljoenen kinderen, voor de slaking hunner boeien; voor de opening van de poorten des Vaderlands voor zooveel duizenden, die ter wille van hun geloof in ballingschap rondzwerven; voor de terugroeping inzonderheid der liefdezusters, die, met de volheid der christelijke liefde in haar hart, ook weder de rijkste zegeningen dier liefde naar haar Vaderland zullen medebrengen.

En de Vorstelijke bezoeker, eindigde het telegram, *scheen zeer bewogen bij het verlaten van het Vaticaan.*

Algun curiosidad riba semimentos di Courant.

(Sigimentos i fin.)

Courant di mas chikito ta *Medoc-Star* di Canada, koe ta di un grandura di 24 duim i di tres blaati.

Fecha. Ralandra holandesa *Zephyr*, de Bonaire, con nos a bira caba.

Di promé banda di e papel miniatura (chikito)-ai tien noticia di foi-tera, mas parti di política; di dos banda tien noticia di habrimiento i cobamientos di mina, i di tres i di cuater banda ta destinar pa noticia di den-tera mees. Maské e courant-ai ta asina stimar, i e tien un number asina grandi di hende koe ta suscribri n'e (abonadonau), toch pa gusta tambe di es koe ta publiké como di esnan, koe ta ricibiele, é ta keda semper sali n'e mees formaat chikito.

Sigun un otro noticia den *Haus-schatz* 1876, courant di mas chikito di mundoe ta sali na Fodokate, Japan; coe su titel, fecha i number di drukdor, toer huntoe é no tien mas koe bienti regel.

Courant diario di mas plamar ta *Daily Telegraph*, koe a coemina na 1854. E blaati-ai tabatin na 1876 caba un salimentoe di 223,000 exemplar pa dia; i algun persona koe no por ganja, a sigura koe nan a reza den boeki di redaccion di e blaati-ai, koe den promé nuebe luna di 1875 nan a bende 45,981,405 exemplar, lo ke ta bin haci un salimentoe di 175,174 pa dia.

E numbernan-ai ta bira ainda mas importante, ora nos corda, koe na Inglatera un suscripcion regular na un courant ta un cos no muchoe general; asina, te number grandisimo-ai di exemplar ta gedruk solamente pa bende number pa number riba kaja i na stacionnan di ferro-carril.

Courant semanal di mas plamar ta *New-York Ledger* coe 400,000 abonadoe i *Harper's Weekly* coe 200,000.

Courant di mas ligé (rápido) ta *Spoorwagen Courant* koe na América riba *Central-Pacific-Way* (nomber di un camina) ta scirbir, gezet, gedruk i partit duranti biaga di New-York na San Francisco. Riba di e biaga-ai, koe ta haci den sieté dia koe anochi, i algun bé coe un trein rápido den mitar di e tem-ai, nan ta hiba un wagon [garosji grandi] di ferro-carril koe tien un drukkerij compleet, scirbidor koe ta biaga, zedtor, drukdor, etc. Nan ta reuni noticia p'e courant-ai n'e diferente estacionnan, camina doenador di noticianan ta tene semper klaar toer noticia di mas nobo pa ora trein jega. Sigun nan ta reuni noticia, nan druk riba camina mees number apart, pa nan parti n'e principal stationnan na algun bendedor, koe ta semper klaar pa ricibi nan. No semper e mees redactor [scirbidor] ta haci hinter biaga; ma na camina, algun bé, algun otro ta trokele, di manera koe semper nan tien forza frescoe i diferente.

Poco tempoe pasá un redactor di Nebraska, riba un biaga na California, ora e trein tabata coeri coe un ligereza di 30 mijl inglés pa ora, a logra di haci e courant sali dos be pa dia jeen di toer e noticia chikito-nan di camina. Como toer tabata manera fruta frescoe coher di

e mees dia, ta di suppone koe courant tabata pa biagerenan i ami-goe masja bon ricibir.
Pa doena un idea di lo ke algun papel di América a haci pa n'a haja bopi abonador, lo nos pone i moster, un courant jamar *Delta* papel di goebierno di un stad chikito, Bissalia, na California. Na lugar di placa su donjo ta dispuesto a toema *koot of palos di kima* pa pagamentoe di suscripcion, coe in condicion solamente, koe cada pida paloe, koe hende trece, no mees baha di 15 duim di largoe.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De stoombooten van de Red „D” lijn zullen van Curaçao naar New York vertrekken: 24 Jan.; 1, 13 en 27 Febr.—Zij worden uit New-York hier verwacht: 20, 31 Jan.; 14, en 24 Februari.

Met oprechte deelneming hebben wij vernomen, dat onze Geëerbiedigde Gouverneur en Familie een treffend verlies hebben geleden door het overlijden Zijner behuwdmoeder Mevrouw J. Tuttel van der Weide.

de geboren ANDRÉE.

Nos a tende coe duele mortoe di Senjora J. Tuttel van der Weide nacé ANDRÉE, suieger di nos respectabel Gouverneur.

— De Pontificale en plechtige uitvaarten die deze week, volgens aankondiging in ons blad, te Otrobanda en Pietermaai zouden plaats hebben, hebben doen blijken, hoezeer de Doorluchtige Overledene, Mgr. Kistemaker, bij duizenden Curaçaoënaars nog in dankbaar aandenken is blijven voortleven.

— Catolicanan di Curaçao a moenstra e siman-aki na Misa Pontifical di Otrobanda i na Misa Solem di Pietermaai, com tantoe nan a aprecia nan Obispodifuntos Mgr. Kistemaker.

— Woensdag j. l. vertoonde zich hier, 's morgens ten 4 ure, in het Oosten een regenboog.

Behalve, dat bij maanlicht een regenboog zeker een zeldzaam verschijnsel is, was de boog daarenboven merkwaardig door de helderheid en frisheid zijner kleuren.

DE KOMEET.

Er is hier sedert den 13den dezer weder eene nieuwe komeet zichtbaar. Van de twaalf kometen, die in het jaar 1883 verwacht werden, is deze de eenige, die in onze streken voor het bloote oog zich vertoond heeft. Van de eerste dagen van September af tot op de helft van December slechts door eene vrij sterke telescoop te achterhalen, moest zij in de laatste dagen eindelijk ook voor het ongewapend oog zichtbaar worden. Toen belette ons echter het maanlicht haar waar te nemen. Eerst jongstleden Maandag, vóór de opkomst der maan, was zij het eerst zonder kijker zichtbaar.

Nu de herinnering aan het heerlijk licht van de reusachtige staart der laatste prachtige komeet bij ieder nog zoo levendig is, zal het, den oningewijde althans, in den beginne eenige moeite kosten, deze komeet aan het uitspansel te vinden; te meer, daar zij waarschijnlijk reeds laatsleder. Woensdag tot haren hoogsten glans gekomen is. Om haar spoedig te vinden plaatse men zich wanneer het goed donker is geworden, met den rug naar het Oosten; denke zich dan een lijn door de Pleiaden, (hier: sieté streja) op dat uur nagenoeg boven het hoofd, en door Venus [de schitterende planeet in het W. Z. W.]—en ongeveer halver wege van deze lijn, letwat ter rechterzijde en de staart bijna in dezelfde richting naar boven, zal men de komeet dan duidelijk zien, al is het dan ook meer in den vorm eener groote langwerpige nevelvlek. Zelfs in de telescoop gezien, is zij het best met eene uitstralende grootte nevelvlek te vergelijken, endan al

men moet men duidelijker de ophooping der lichtstof in den kern waar. Hoeveel nauwer ook dan het vorige majestueuze pronkje wel onder de kometen. Verachte met haar echter niet, want altijd blijft elke komeet om hare wonderbare natuur, hare periodieke onmetelijke „eliptische loopbaan, hare ontzettende afmeting en niet zelden door hare grillige veranderlijkheid [waar zich voor al ook deze komeet door onderscheid] een welkom en belangrijk verschijnsel voor iederen astronoom of liefhebber. Waarschijnlijk is deze de komeet, die ook in 1812 voor het ongewapend oog zichtbaar was en spoedig zal zij zich weder op hare 72-jarige loopbaan in het onmetelijk uitspansel aan ons oog onttrokken hebben.

NEDERLAND.

— Ons „Holland-Krakatau” het geillustreerde blad, dat in den Haag ten behoeve van de noodlijdenden op Java wordt uitgegeven, heeft ook in den vreemde allen lof ingeoogst. Een Engelsch blad zelfs, dat anders niet bijzonder vlug is, de verdiensten zijner Hollandsche naburen te waardeeren, bekent rondborstig, dat de chromo's, gravuren en de drukzelve der Hollandsche kunst en nijverheid allereerst aandacht verdient.

— Door bemiddeling der *Nederlandsche Handel-Maatschappij* was, in het begin van December 1883, in het geheel f 470,000 overgemaakt aan de plaatselijke commissie te Batavia voor de ramp op Java.

— Dat het weder rangschikken van u in pastei „gevallen zetsels bij groote drukte soms oorzaak zijn kan, dat men bij het afdrukken eener courant zonderlinge zaken leest, zien wij op grappige wijze bewaarheid in het *Doetichems Weekblad*. Daar in komt een advertentie voor, waar bij *Conscience's werken*, compleet i f 12, *finje vruchtboomen voorzien zijn van de oppervlakte beslaan van 11 are, 60 centiares en ingezet zijn op f 70*.

ROME.—De Russische Grootvorst Paul, broeder van den Czaar, bracht Vrijdag middag 7 Dec. 1883 een bezoek aan Z. H. den Paus en vervolgens ook aan den Kardinaal-Staatssecretaris Jacobini.

— De Heer van Schlözer heeft volgens instructies van Berlijn de onderhandelingen met het Vaticaan voor der aangevangen.

FLORENCE.—In het begin van Dec. j. l. is eindelijk de façade van der marmeren Dom, die nog altijd aan dat majestueuze monument der middeleeuwsche Toscaansche bouwkunst ontbrak, tot glorie der kunst klaar gekomen. Menig toerist had zich in de 3 jaren die men aan deze voorgevel besteedde, met een steeds schen blik door het dichte net van stijgerwerk heen moeten vergedogen; zelfs de architect en ontwerper van de façade, de Fabris, mocht de voltooiing van zijn arbeid niet beleven.

Eerst van nu af zal het den reiziger en kunstenaar gegeven zijn, den voltooiden en voortaan geheel vrijstaanden Florentijnschen Duomo a den, over geheel genomen, meest volmaakte der Italiaansche Domkerken te bewonderen.

SICILIE.—De Hertog van Calvina, die door de Siciliaansche roovers was opgelicht, bevindt zich weder in vrijheid. De losprijs, door zijne familie aan de bandieten betaald, beliep 150,000 fr.

Nooit hadden de zijnen gedacht, hem eenmaal nog levend in hun midden terug te zien, want de Hertog was lijdende aan een senuwziekte. Maar welke dokter sou hem ooit, in plaats van eene reis naar de een of andere badinrichting, een verblijf van 36 dagen hebben voorgeschreven onderstruikroovers. Werkelijk heeft hij onder hen een volkomene genezing zijner ziekte gevonden.

PARIS.—De regering is voornemens de Staatspoorwegen aan de Rothschilds bij verkoop over te dragen voor de som van 420,000,000 fr. Hierdoor zal zij niet behoeven over te gaan tot het sluiten van een nationale leening, wegens den oorlog in Tonking.

Men verwacht van de Fransche

Spaansche grenzen revolutionaire bewegingen.

De Spaansche minister van Binnenlandsche Zaken, heeft aan de Fransche prefecten den raad gegeven om voorzorgsmaatregelen te nemen.

Bij de discussie in de Fransche Kamer over de opheffing der Ambassade van het Republikeinsch Gouvernement bij Z. H. den Paus, heeft de heer Spuller, de *alter ego* van Gambetta en die in de Engelsche bladen genoemd wordt de *fire-eating anti-clerical par excellence*, de voortdurende noodzakelijkheid dier Ambassade verdedigd, zoowel op historische als politieke gronden. Zijne rede heeft een opschudding veroorzaakt zoo stormachtig, als de Fransche Kamer, wezenlijk niet uitmunten door bedaarde discussies, maar zelden beleefde. De Heer Spuller zegevierde.

BERLIJN.—Mgr. Blum, Bisschop van Limburg, is door den Keizer „begenadigd” geworden.

Zijne 80-jarige éénige zuster te Geisenheim [hun geboorteplaats], steeds vurig verlangende, hem vóór haar sterven nog eens weder te zien, is den 7den Dec. j. l. bij het vernemen zijner „begenadiging” door overmaat van vreugde plotseling gestorven.

una prudente direccion.

EGYPT.—De Mahdi (profeet) Mohammed uhmét had, reeds in de maand October 1883, een proclamatie gericht tot de gezamenlijke sjeiks van Egypte, waarin hij hen aanmaande, ongelooftige Turken te bestrijden. De Egyptische regering, beducht op de gevolgen van deze proclamatie, onderwierp haar aan het oordeel van de sjeiks der beroemde Medeschool van El-Azhar. In het bebracht rapport wordt verklaard:

1° De aangrijpde Boeken der overlevering bevestigen de komst van een nieuw Mahdi, dien God tot handhaving van het geloof zal zenden.

2° De Mahdi, seggen deze Boeken, zal van Medina afgaan en naar Mekka, van daar naar de groeten der natien zullen komen. Deze uitroeping ontstond tusschen den vlierboom van El-Medina, en zij zal plaats hebben na de dood van een alsdan regeerenden Calief, en na een groote toestand van menen van een nieuwen Zafel gevonden vergadering.

3° Welk onder de teekenen, waaraan de Mahdi zal erkennen, is getuikel tevenselijk op den *Valschen daai van Medina*, die derhalve niet te verwachten is. Deze verklaring van het hoofd der overleerders in Soedan werd onder tekenen der Muzelmannen van Egypte overgenomen.

De glans der overwinningen evenwel van Mohammed schmet hebben reeds velen aan het twijfelen gebracht. De laatste berichten toch melden, dat zijn krijgsgelue hem duizenden volgelingen verschee. De opstand in Hedja breidde zich uit; de gemeenschap tusschen Medina en Jeddah is afgesneden. De Saïep van Hedja verzocht dringend om versterking, en de Porte heeft waarschijnlijk 8 regimenten uitenden Bagdad en Oreta afgezonden.

De Regeerter van Turkije gelooft, dat de Mahdi zal oversteken naar Arabië; van daar zal hij zenden van Turkische soldaten naar de Rode zee. In navolging van de theologische universiteit van El-Azhar, zal eerstdaags de Sjeik van Mekka, wil men, den Mahdi een beleger verklaren.

De staat van Khartum is kritiek. De Arabieren verzamelen zich rond de stad. De indische bevolking wordt hierop kwaad, en niemand mag in het vallen van den avond straat bewegen.

Alken dat in nu de vreeselijkste gebeurtenissen verwachten. Ook de onderhandelingen tusschen Engeland en Turkije over het zenden van Turke troepen naar Soedan heeten af te sluiten. Hierbij komt nog een ernstig verschil van inzicht tusschen de Egyptische en Engelsche raadslieden. De Engelsche over de opheffing der Egyptische kwestie, en het verschiet den ar-

reden van het ministerie.
Dit laatste heeft werkelijk reeds plaats gehad, zooals de telegraaf ons mededeelt.

PT. CABELLO.—In het fort Libertador is een oproer onder de staats-gevangenen uitgebroken. Het garnizoen kon niet dan na een bloedigen strijd den opstand onderdrukken; aan weerszijden moeten er doelen gevallen zijn. De twee hoofdschuldigen bevinden zich reeds te Caracas in de gevangenis.

HAITI.—De Stad Jacmel heeft, zooals verwacht werd, het voorbeeld van Jérémie gevolgd en zich aan de gouvernementstroepen overgegeven. De opstand van Haiti behoort derhalve tot het verledene.

BUENOS-AYRES.—Don Pedro, keizer van Brazilië, lag den 3 Jan. edenklijk ziek.

BOLIVIA.—De Boliviaansche vrees-commissarissen werden te Chili er koel ontvangen. Chili heeft een sterke afdeeling krijgsvolk te Puno en het meer Titicaca doen post vatten; een aantal stoom-barkassen zijn naar het meer overgebracht, zoodat Bolivia, in geval het aan de eischen van Chili geen gevolg mocht geven, aldaar een vijandelijk inval kan verwachten.

CANADA.—Op den spoorweg te Toronto zijn twee treinen met elkander in botsing gekomen. 25 arbeiders werden gedood en vele anderen zwaar gewond. Deze verschrikkelijke ramp is het gevolg van de slatigheid eens treinbeambten. — Ook in de Vereenigde Staten hadden den laatsten tijd onderscheidene spoorwegongelukken plaats.

NOTICIA.

Manera nos por a tende caba, Friedrich Wilhelm, e Prins koe mesigsi su Tata Wilhelm riba trono Pruisen i Duitschland, a haci un raga na Spanja, te na stad capital Madrid, pa haci un bicita na Rey Alfonso.

E biaga-ai a bira di mas grandi lor ainda, koe nos por a corda na principio. Sigun koe parcé awor, ons Friedrich no a haciele unicante pa sinjal di honor i respectoe a Rei nobel di Spanja, koe pa su lotiboe a worde hoefonar publicamente pa puebel di caja di Paris; e unicamente tampoco pa castiga humilia Francia pa e disorder di bagabonden den di esai, koe no kier a toema su biaga over di terreno, ma també p'e por haja sasion di haci un bicita na ciudad terne di Roma.

Pa e laatste puntos mas coe pa op ainda su biaga ta di balor. Na oma toch, for di anja 1879, Rei Umberto ta ocupa un trono banda nos Papa stimar LEO XIII, koe a horta for di diéle pa forza furma i di intriganan; i for di e mundo maloe, contrari na Iglesia Católica, a haci toer su posibel hustifica e ladronia politica, i larga Rei di Italia worde conserar manera unico i berdadero herano di Roma.

Awor Prins Friedrich Wilhelm no lamente a bicita Papa també coe respectoe, no solamente minis-principal di su Reine ta declara Prins mester a haci asina, i pa gradeza no mesté loebida koe Roma tien dos Soberano ainda, també nos ta leza koe, ora Prins ali for di palacio di Papa: "Vano" el tabata masajá comover misibel. Awor nos ta poentra: pe un Prins Protestant, un miem-nobel di cas di Hohenzollern ta esai? No ta un brongruenta? O no, ta un honor p'ele; e sentos ta moenstra koe e Prins un oerazon ainda dignoe di su tal i tanta fama. No solamente pura haltoe, respectabel i sobero nos Papa stimar, gobernadór di simo millioen fiel catolicanan, e haci impresion riba toer hende tien oerazon habir ainda pa mentonan nobel, ma riba Prins este a haci mas tantoe ainda, ora el tabata combinch koe su pe mas a baja falta aden koe a worde robar di su legitimo heren, també ora Papa, p'oe-

trele coe ansia di un Tata berdadero riba su p'ocion catolico i di Prins su tera, el meste a corda koe su tara stimar mees a doña tantisimo motiboe di triesteza i ansia na e dignoe i respectabel Soberano, pa e poeragicion inustoe di tantisimo catolicanan.

NOBO DI COENUCOE.

For di 3 District es ta banda pa abao té na Seroe Grandi nos tien tambe bon nobo. Cosecha lo no ta maloe ai, maskoe na principio di Decem-ber muchoe hende a perde speranza caba riba un bon cosecha. Maisji ta para casi toer camina bonita bonita; bietsji i pipiz, koe manera coestumber a haci bastante danjoe ta bai poco-poco, i nos tien bon speranza koe hopi di es koe nan a danja lo drecha ainda, i koe vonki koe a coemiza cai arrib, algun tapoechi caba, lo no kibr, nos speranza. Jerba pa bestia tini bastante, ma muchoe ta bai perdí pa nos mees falta; pasobra, pa papia berdad, nos ta un poco sin cuenta pa nos coenucoe, koe nos mester limpia mas di su beew i su jerba chimaron.

Pampoena i Patia tambe ta para bonita. Patia ta grandi, ma berde ainda; poco hende lo haja pinda, pasobra nos pobernan no tabatien pa coempra semia.

Na toer banda tien bon awa. Ma-ra koe Cieloe fica habir, té ora nos tien toer cosecha bon cortar. For di 4 i 5 District, es ta, for di Seroe Grandi té na Westpunt, nan ta scribi: coenucoenan ta para bon bon i mas mihó koe na toer otro camina, pasobra awa-seroe a cai aki mas tantoe koe na banda pa riba. Nan dici koe esai ta bini, pasobra sjonnan di coenucoe-aki no tubata asina cruel koe esnan di banda pa riba di ranca toer paloe for di tera pa probechoe den un of dos anja, tantoe koe nan por noema, sin corda riba porvenir. Lo tien aki basta maisji, mas bon ainda koe den otro District, pasobra coenucoe ta mas frescoe i poco camina tini disgracia di haja bietsji i otro tormentoe koe sa caba coe nos cosecha. Patia, Pampoena, Pinda etc. lo nos haja na abundancia i fini fini.

Cosecha lo ta laat, anja-aki; pasobra si na algun coenucoe nos por corta maisji na Maart en general, lo no ta promer April koe nos spera di haja nos cosecha den magasina. Nos ta desea noema, koe probechoe koe nos ta spera, lo no haci nos bira baldadig, pa bendicion di Dios no troca na un maldicion.

HOELANDA.

—Collecte na Hoelanda pa Java tabata na luna di December a. p. f 470,000.

ROMA.—Paul, roeman di Czaar di Rusia tabata 7 Dec. a. p. na audiencia cerca Papa.

PT. CABELLO.—Den Forti Libertador prisonjeronan di Estado a lamanta. Troepa di gobierno, despues di un bringamentoe cruel, a vence. Di toer dos banda tabatien mortoe. Nan a hiba dos cabes di nan koe a lamanta preso na Caracas.

MOVIMIENTO MARITIMO.

ENTRADA.

Enero 13.

Vapor americano Maracaibo, de Maracaibo, carga 108 bultos p' esta y 551 p' Nueva-York. Goleta venezolana Gran Canal, de La Vela de Coro, carga hueco.

Enero 14.

Balandra holandesa Phenix, de Bonaire, carga dividida y carbon.

Enero 15.

Vapor inglés Yucatan, de Europa, via Barbados, Trinidad, La Guaira y Pt. Cabello, carga 188 bultos p' esta y 226 p' Maracaibo.

Balandra venezolana Solo Hermanos, de La Guaira, carga frutas.

Enero 16.

Goleta holandesa Sarda, de Pt. Cabello, carga papalones.

Balandra venezolana Sarda, de La Vela de Coro, carga guayaco.

Balandra holandesa Pelitola, de Aruba.

Balandra holandesa Istria, de Bonaire, carga carbon y leña.

Balandra holandesa Maria Elena, de Aruba, en lastas.

Balandra holandesa Julia, de Bonaire, carga frutas.

Goleta holandesa Sarda, de Bonaire, carga carbon y leña.

Goleta holandesa Gouverneur van den Brandhof, (paqueta) de San Thomas, carga petates.

SALIDA.

Enero 13.

Goleta venezolana Guillermina, p' Cumana.

Enero 14.

Vapor americano Valenc, p' Pt. Cabello y La Guaira.

Enero 15.

Vapor inglés Yucatan, p' Santa Martha, Sabana, Cartagena y Colon.

Bergantin goleta alemán Collimar, p' Maracaibo. Barca inglesa Curacao, p' Nueva-York.

Enero 16.

Vapor americano Maracaibo, p' Maracaibo.

Balandra holandesa Phenix, p' Bo.

Enero 17.

Goleta venezolana Ma Belle, p' Mar.

Balandra holandesa Julia Elizabeth, p' ruba.

BRAND TE BRUSSEL.

Het "Paleis der Natie" (Parlementsgebouw) werd half vernield door de Kamer is een puinhoop geworden, de Senaat kreeg groote schade, het ministerie van Openbaar Onderwijs werd aangetast, de bibliotheek, van onschatbare waarde, is een prooi der vlammen geworden — sieder, in weinige woorden, de gevolgen van den brand, die den jongsten St-Nicolaasdag te Brussel maakte tot een dag van ramp en ontsteltenis. En dat alles gebeurde met een snelheid, waarvan men geen denkbeeld had. Binnen 3 à 4 uren tijd, op klaarlichten dag, in het midden der stad, was de verwoesting aangericht.

Voordat wij het ontstaan en verloop van den brand gaan verhalen, diene tot beter begrip van de oorzaak der ramp, een kleine beschrijving van de zaal, waar de brand ontstond, namelijk in het zittingslokaal der Kamer. Boven de glazen kast, die in het midden van plafond een soort van koepel vormt, is, voor de ventilatie, een belvedere geplaatst, die de emliggende daken beheerscht. In die ruimte van 3 à 4 meter in het vierkant — over den zolder te bereiken — zijn drie of vier rijen gasbekken aangebracht. De warmte der glasvlammen maakt allengs van de belvedere een ventilator (luchtschoorsteen). Er ontstaat een luchtstroom, en de warme lucht der zaal ontsnapt naar buiten. De ontwikkelde buitengewone hitte vrijwaarde echter niet tegen gevaar voor brand, en met het oog daarop bevonden zich dan ook op den zolder een zestal brandspuiten-Banolas, die men echter niet schijnt te hebben kunnen gebruiken, of waaraan men eenvoudig niet heeft gedacht.

Omstreeks te 4½ uren 's namiddags merkte men op, dat de zes sunburners (zonnebranders) aan het plafond nog slechts een twijfelachtig licht gaven. Een der afgevaardigden vestigde er de aandacht van zijn buurman op, doch kreeg van hem lachend ten antwoord: "Men ziet wel, dat Washer niet hier is." De heer Washer, de opmerkelijke quaeator, die met bijzondere zorg over de geheele inrichting der Kamer waakt, was inderdaad afwezig. Washer is het, die in zijn lessen op de electrische knoppen drukt, om aan de machinisten, die zich in het sous-terrein bevonden, zuivere lucht of licht te vragen. Zijn ontsteltenis was derhalve vermoedelijk de meer verwijderde oorzaak der ramp.

Terzelfder tijd, dat het licht bleeker werd, verspreide zich in de zaal een scherpe brandlucht. De zitting duurde desniettemin voort, doch van lieverlede richtten zich meer oogen naar de sunburners, wier licht steeds bleef afnemen. Ploteling — 't zal toen 4.45 geweest zijn — verscheen een bobbe, en fluis-terde den voorzitter iets in het oor, waarna deze onmiddellijk oprees, en, den heer Tournay, die juist een interpellatie tot den minister richtte over een aanbesteding, onderbrekende, haastig zeide: "Mijne heeren, er is brand; de zitting is opgegeven."

Men bleek die tijding te verwachten — wat, na het waarnemen van een brandlucht, zonderling mag heeten, — ten minste de afgevaardigden keken elkander verbaasd aan, wisselden paderling eenige opmerkingen, en bleven zitten. Niet lang meer intusschen; want weldra zagen zij door de glazen van den koepel groote vlammen, die het licht der gasbekken vervingen. Een oogenblik staarde men nog het onnoet aan, doch toen de ruiten van de belvedere en vervolgens de glazen van den koepel sprongen, zoodat de stukken in de zaal souden zijn gevallen, zonder een flits van traliewerk, dat tot dan toe stand hield, toen begreep men, dat het tijd werd; om

zich uit de voeten te maken. Daar niemand echter groot gevaar vermoedde, ging de ontvlaming der zaal slechts langzaam in haar werk. Het personeel was inmiddels minder op zijn gemak en liep, op de gewaarschuwde pompiers wachtende, in verwarring door een. Ware er iemand geweest, die orde had weten te houden, missechen zou men de ramp tot kleine afmetingen hebben kunnen beperken.

Zoodra de pompiers er waren, en men water zou gaan geven, riep herhaaldelijk een stem van boven: "Niet spuiten! geen water!" Na 20 minuten tijd zag men eensklaps vlammen in een der hoeken van het plafond, spoedig gevolgd door vlammen hier en daar in het midden. Alle hoop was nu al ijdel: het dak brandde, en de koepel ging vallen. Ook den nieuwsgierigen — anders een tani genus — werd het thans te benauid. Naast de zittingszaal is de kees-zaal, behangen met al de portretten van de gewezen voorzitters der Kamer. Op het geroep: "Laat ons de portretten redden", begon men fluks de lijsten af te nemen en ze in het schemerdonker — de hoofdkraan van het gas was dichtgedraaid — naar beneden te dragen.

Veel erger dan van binnen was het buiten gesteld. Het geheele dak van het "Paleis der Natie" boven het fronton was in lichter laaie, en het belkend plein en Park waren verlicht, alsof het middag was. Op verren afstand stond een saamgepakte menigte, slechts met moeite door politie en soldaten in bedwang gehouden. De vrij hevige wind joeg ongelukkig de vlammen en vonken naar de linkerzijde van het gebouw. Op het dak van het ministerie van Buitenlandse Zaken stonden soldaten, om den Senaat en het ministerie te bespuiten. Aan den anderen vleugel — het Paleis heeft den vorm van een hoefijzer — trachtten de pompiers het vuur te keeren; doch tevergeefs: door het vele houtwerk breidde de brand zich ontzaglijk snel uit. Eindelijk bereikte hij de rijke bibliotheek der Kamer; maar weinige boeken — gelukkig de kostbaarste, zoo men zegt — kon men redden.

Steeds om zich heen grijpende naar nieuw voedsel, tastte het vuur ook nu het ministerie van Onderwijs aan, dat den linkervleugel vormt. Van dien kant werd men echter het element meester, voordat het groote schade kon aanrichten. Aan den anderen kant won men slechts weinig, en werd een gedeelte der lokalen van den Senaat in de asch gelegd. Doch de geschiedkundige portretten van Gallait, die de prachtige zaal versieren, waren uit voorzorg reeds spoedig na het uitbreken van den brand in veiligheid gebracht.

Bij de reddingswerken heeft jammerlijk groote wanorde geheerscht, en ook de organisatie der brandweer zou veel te wenschen hebben overgelaten.

Ofschoon verscheiden pompiers en soldaten, van welke velen zich onderscheidde door moed en zelfopoffering, verwondingen hebben bekomen, is slechts één persoon het slachtoffer geworden van de catastrofe, de gaswerker Dacker, die de gaskraan was gaan afsluiten, en terugkerende, door een instorting van de balken der eerste verdieping, onder een brandenden puinhoop begraven werd. Zwaar gewond naar het gasthuis vervoerd, is hij 's nachts bezweken. Volgens sommigen zouden tot de vele verbrande kostbare documenten ook behooren de oorspronkelijke tekst der Grondwet en bijna alle autographische documenten over de grondvesting van België's onafhankelijkheid. De Etoile echter beweert, dat, Bara er in geslaagd is, het origineel der Grondwet te redden. — Het gebouw der Kamer is geheel vernield, zoodat zij moet verhuizen, vermoedelijk naar het Hertogelijk Paleis. — Onder het volk waren praatjes in omloop over anarchistische aanslagen enz.; maar de grondtoon van aller gesprekken was: "Alweer een tekort! alweer nieuwe lasten! betalen maar, betalen maar, burgers!"

Het "Paleis der natie" werd gebouwd door den Raad van Brabant van 1779 tot 1783, volgens de plannen van den bouwmeester Guimard. Het half verheven beeldwerk van de bekenvormige indieping van den wand is het werk van Godecharle. Het voorportaal is van doriache bouworde en bevat verscheiden beelden. De trappen zijn van rood marmer van Beaumont.

KINAMENTOE NA BRUSSEL.

Dis 6 di December tabatien na Brussel un kinamentoe asina teribel, koe pa for- saka ta socle far te den mundo. Un paleis jamar Paleis di Nacion, camina nan

"Impr. de la Librairie" de A. Belincoourt et